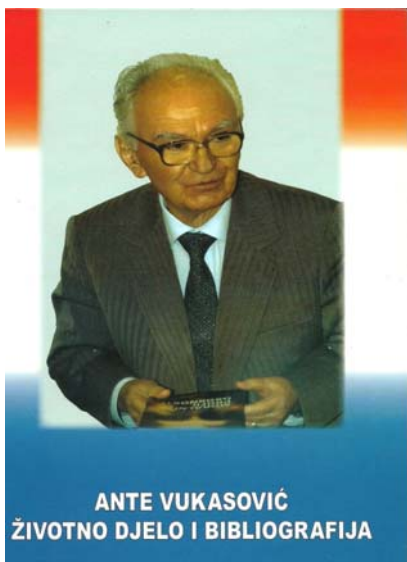

Prof. dr. sc. Josip Markovac, prof. dr. sc. Valentin Puževski:
ANTE VUKASOVIĆ ŽIVOTNO DJELO I BIBLIOGRAFIJA
uz 80. obljetnicu života i 60. obljetnicu
plodna pedagoškog djelovanja

Odsjek za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatsko pedagoško društvo, Hrvatski pedagoško-književni zbor, Hrvatski katolički zbor "MI", Društvo hrvatsko-slovačkoga prijateljstva, Hrvatsko žrtvoslovno društvo Zagreb, 2009.

U prigodi obilježavanja jubileja naznačenog i u samom naslovu ovoga djela izdana je monografija s kojom želimo upoznati širu javnost. Bogat pedagoški život i rad od učitelja, profesora, ravnatelja do redovitog sveučilišnog profesora prikazan je u ovoj knjizi. Nije moguće dotaknuti se u ovom sažetom prikazu svih aktivnosti kojima se uspješno na nacionalnoj i međunarodnoj razini u području odgojne djelatnosti bavio prof. Ante

Vukasović. Dva su se autora, Josip Markovac i Valentin Puževski, odvažila napisati monografiju u prigodi dvaju jubileja prof. Ante Vukasovića na 256 stranica. Sadržaj ovoga djela sastoji se od sljedećih naslova: Proslov, Curriculum vitae, Mjerodavna svjedočenja, Bibliografija, Radovi o Anti Vukasoviću, Slovo zahvalnosti, Sažetak preveden na četiri svjetska jezika i Kazalo imena.

U Proslovu se obrazlaže namjera autora i razlozi zbog kojih je ova monografija trebala ugledati svjetlo dana. Obljetnice, poput 80 godina života i k tome 60 godina iznimnog plodonosnog djelovanja na pedagoškom području, ne mogu se zaobići niti sa stajališta obitelji, prijatelja, kolega i suradnika, kao niti sa stajališta široke društvene, ali i međunarodne pedagoške javnosti. Stoga se u ovom radu nastavljaju nizati naslovi poput Curriculum vitae u okviru kojega se nalaze podnaslovi: Životopis, Znanstvenik-istraživač, Pedagogijski pisac, Odgojitelj odgojitelja, Graditelj mostova prijateljstva, Publicistička djelatnost, i na posljetku.

Prvih pedesetak stranica obogaćeno je s četrnaest fotografija koje ilustriraju aktivnosti i napredovanje prof. Vukasovića unutar pedagoškog, kulturnog, javnog, društvenog i političkog života Hrvatske, ali i mnogo šire. Njegov životopis započinje danom rođenja, 9. 1. 1929. u Osijeku, zatim školovanjem

sve do doktorata 29. 4. 1965. Njegova znanstvena djelatnost vezana je uz Filozofski fakultet u Zagrebu i Odsjek za pedagogiju. Kao znanstveni istraživač angažiran je i sudjeluje na mnogim domaćim, ali i inozemnim istraživačkim projektima. Sudionik je brojnih kongresa i drugih skupova u domovini i inozemstvu: u Austriji, Češkoj, Francuskoj, Kanadi, Mađarskoj, Njemačkoj, Poljskoj, Rusiji, Slovačkoj, Švedskoj, Švicarskoj, Ukrajini i USA. Član je i osnivač mnogih udruga, kako strukovnoga, tako i humanističkoga karaktera. Zalagao se i pisao o važnosti moralnog odgoja i etike u hrvatskom narodu, ali i školstvu uopće. Moralne vrijednosti na kojima su počivala njegova suvremena moralna polazišta bili su mu pokretači i obilježili su njegov život i rad, a to su: Bog, Crkva i Domovina. Unutar životopisa ističe se i poglavlje u kojem su pobrojana mnoga pedagoška i društvena priznanja, nagrade, odlikovanja i plakete. Slavljenik je kao znanstvenik - istraživač prikazan u dvanaest pobrojanih projekata koje je samostalno vodio i pet u kojima je bio član istraživačkog tima.

Kao pedagojski pisac prof. Vukosović pisao je znanstvene i popularno-znanstvene rasprave, stručne članke, recenzije, osvrtne prikaze, diskusije, ali i novinarske članke. Pod ovim naslovom daje se i struktura autorove bibliografije sastavljene od sveukupno 1971 bibliografske jedinice razvrstane prema 17 razreda. Neke njegove monografije postale su udžbenici na studiju pedagogije, dok su druge priručnici za usavršavanje nastavnika i svih odgojitelja. Ukupno 92 njegova rada prevedena su i objavljena na stranim jezicima: 34 slovačkom, 14 engleskom, 13 češkom, 7 ruskom, 7

makedonskom, 6 poljskom, 5 albanskom, 3 mađarskom i po 1 na njemačkom, talijanskom i slovenskom. Bibliografski podaci o Anti Vukosoviću objavljeni su u mnogim enciklopedijama (Bratislava, 1985.; Beograd, 1989.; Zagreb, 1989., 1993. i 1997.; Prag, 2000.; Caambridge, 2005., 2007. itd.)

Kao graditelja mostova autori prepoznaju profesora u brojnim njegovim raspravama o Janu Amosu Komenckom, u susretima na međunarodnoj znanstvenoj razini i mnogobrojnim prijateljskim odnosima uspostavljenim u Češkoj Republici i Slovačkoj Republici, a za što je profesor Ante Vukosović primio brojna priznanja, u kojima se kao najviše ističe ono iz 2005. godine koje je dobio od predsjednika Slovačke Republike Ivana Gašparoviča.

U svojoj publicističkoj djelatnosti autor je izdao 547 novinskih i informativnih članaka, polemika i osvrtne objavljenih u 35 listova Zagreba, Splita, Rijeke, Osijeka, Varaždina, Karlovca, Subotice, Skopja, Bratislave, ali i 44 članka objavljena u Sydneyju. Vrlo je teško opisati čovjeka samo u tabelarnim prikazima i brojkama, stoga je potrebno reći da je ovo osoba koja se zalaže za demokratske i čovjeka dostojne odnose među ljudima, prijateljstvo među narodima, za duhovnu i moralnu obnovu, odgojnu preobrazbu kao i afirmaciju mnogih općeljudskih vrijednosti.

U sljedećem velikom podnaslovu Mjerodavna svjedočenja nalaze se tekstovi uglednih i zaslužnih ljudi, kako iz pedagoškog, tako i iz javnog života Hrvatske i inozemstva. Ovdje se profesor u Odsjeku za pedagogiju

Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i bivši predsjednik Hrvatskoga pedagogijskoga društva prof. dr. sc. Vlatko Previšić osvrnuo na dugogodišnje (od 1960. do 1993.) djelovanje profesora Vukasovića na jednoj vrlo uglednoj nastavnoj, znanstvenoj i kulturnoj ustanovi – Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U podnaslovu Šest desetljeća suradnje sveučilišni profesor i dugogodišnji predsjednik Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora u Zagrebu, prof. dr. sc. Hrvoje Vrgoč, opisao je angažiranost u šezdeset minulih godina nositelja ove monografije. On se u radu ondašnjeg Pedagoško-književnog zbora uključio i djelovao kao glavni tajnik, pisac tekstova, urednik pojedinih edicija i knjiga te kao član upravnog odbora. Njegov rad u uvjetima demokratske preobrazbe odgoja i pedagogije u Hrvatskoj započeo je nakon Domovinskog rata te je prof. Vukasović na mnogim znanstvenim skupovima govorio o prijeko potrebnoj duhovnoj obnovi Hrvatske kao i njezinoj odgojnoj preobrazbi. Svoju angažiranost vezao je i uz pripremanje mladeži za obiteljski život pa su mnoga njegova izlaganja povezana i s ovom tematikom. Na prijedlog HPKZ-a dodijeljena mu je 2002. godine državna Nagrada Ivan Filipović.

Zatim slijede dva teksta urednika Lista mladih MI i dužnosnika Hrvatskoga katoličkog zbora dr. sc. Vladimira Lončarevića Za Boga i Hrvatsku dragu te Mate Krajine i don Anđelka Kačunka Živi priručnik i svjedok. Prvi se autor osvrće na djelovanje prof. Vukasovića kao glavnog tajnika Hrvatskog katoličkog zbora MI u kojem je vrlo uzorno vodio korespondencije, kontaktirao s vodstvom i članstvom te s raznim tijelima vlasti, sveučilišta,

prosvjete, medija kao i mladenački optimističnom članstvu davao potrebnu dozu realističnosti. *"Vodeći se idealima vjere i zdravoga domoljublja, s istančanim osjećajem za pravdu i istinu, on se ne jednom poput starozavjetna proroka usudio prosvjedovati protiv onoga što je smatrao štetnim za život hrvatskoga naroda."* (str. 68.) U tekstu ispod drugog spomenutog naslova saznajemo kako je u mjesečniku katoličke mladeži "MI" prof. Vukasović redovito pisao kolumnu "Odgoj i vrijednosti". Osim pomnog priređivanja brojnih dokumenata u ovoj udruzi, njegova prisutnost ogledala se i mnogobrojnim idejama te organizacijskom i materijalnom doprinosu. Kao redoviti suradnik Zbora MI uključio se i u pokretanje lista "Gospin otok" za čije je izlaženje zaslužna solinska mladež.

Slovo poštovanja graditelju mostova hrvatsko-slovačkoga prijateljstva naslov je povjesničarke dr. sc. Agneze Szabo. Ovaj tekst govori o djelovanju unutar Društva hrvatsko-slovačkoga prijateljstva, osnovanog 1993. godine kao i o njegovom dvanaest i pol godišnjem uspješnom vodstvu na položaju predsjednika spomenute udruge. Pod njegovim vodstvom organizirano je mnogo turističkih i studijskih putovanja u Slovačku radi promicanja prirodnih, kulturnih i ostalih znamenitosti, ali i prijateljskih veza sa Slovačkom. Ugledni slovački kroatist, PhDr. Jan Janković, CSc. pod naslovom Naš profesor Vukasović obrazlaže kulturne i političke zasluge u promicanju slovačko-hrvatskog društva. Njegov doprinos ogleda se na polju znanosti, školstva i umjetnosti kao i ostvarivanju niza značajnih projekata. Autor ilustrira i ukratko prikazuje tri knjige Ante Vukasovića značajne za

razvijanje i unapređivanje hrvatsko-slovačkih odnosa, a to su: "Graditelj mostova Hrvatsko-slovačkoga prijateljstva" iz 2002. godine, dvojezično izdanje knjige "Naših prvih 12 godina" iz 2005. godine, dok se autor nešto više zadržao na trećoj knjizi, izdanoj u Zagrebu 2008. godine, "Prinosi građenju mostova hrvatsko-slovačkoga prijateljstva".

Prof. PhDr. Jozef Pšenak, PhD dao je svoj prilog ovoj monografiji pod naslovom Profesor Ante Vukasović i slovačka pedagogija. Prijeratna intenzivnija suradnja dvaju naroda veže se uz sedamdesete godine prošloga stoljeća kada se u Slovačkoj prevode prve studije prof. Vukasovića: Utjecaj suvremene tehnike na obrazovanje odraslih, Odgojno obrazovni sustav u SFRJ, Utjecaj suvremene tehnike na koncepciju općeg obrazovanja, Opće obrazovanje i reforma školskoga sustava, dok je i sam prof. Vukasović recenzirao deset knjiga slovačkih autora. Ovdje se ističe i zalaganje profesora Vukasovića i njegova nastojanja u popularizaciji života i rada Jana Amosa Komenskog. Kao vrstan poznavatelj života i djela J. A. Komenskog, on postaje znameniti komeniolog držeći brojna predavanja na skupovima i simpozijima o ovom značajnom pedagoškom klasiku.

Prof. dr. sc. Zvonimir Šeparović, emeritus Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, član Europske akademije znanosti i umjetnosti, u tekstu pod naslovom Ante Vukasović – pedagog, etičar i viktinolog obrazložio je doprinos Ante Vukasovića kao pedagoga i etičara koji pomaže stradalim ljudima. Ovdje je istaknut i njegov doprinos u viktinološkoj znanosti, tj. žrtvoslovnom pokretu kao značajnom temelju

na kojem je potrebno graditi novo društvo i obitelj kao zajednicu u kojoj se razvijaju novi humani međuljudski odnosi. Autor je opisao zalaganje prof. Vukasovića za pravo na život nerođene djece te njegovu zakonodavnu i zdravstvenu zaštitu od začeca do naravne smrti. "*U škole treba uvesti odgajanje za obiteljski i društveni život koji objedinjuje odgoj za kulturu ponašanja, odgoj za ljubav, brak, obiteljske odnose, željen potomstvo i odgovorno roditeljstvo.*" (str. 96.)

Na posljeticu ovog dijela monografije daje se i prikaz iz razdoblja života prof. Vukasovića kao žrtve totalitarnog komunističkog bezumlja, ali i kao "hrvatskog muža rodu na braniku" koji je našao oružje u novim sredstvima naobrazbe kako bi pomogao opstanku hrvatskog naroda.

Na kraju ovog poglavlja, mr. sc. Ivica Đaković, pedagog jedne osnovne škole u Zagrebu, opisao je osobna iskustva s različitim polazišta kao studenta, kao uzora i kao prijatelja u kojima se u svom radu susretao s profesorom Vukasovićem.

U dijelu rada pod naslovom Bibliografija, dvije su velike cjeline: 1. Popis radova Ante Vukasovića i 2. Radovi o Anti Vukasoviću.

U podnaslovu Popis radova Ante Vukasovića nalaze se tri samostalne cjeline:

1. Knjige koje obuhvaćaju popis 45 samostalnih autorovih radova, zatim 17 knjiga u kojima je profesor Vukasović urednik i suautor, 21 knjiga objavljena u njegovu suautorstvu, zatim 10 knjiga kojima je on bio urednik i kao peti podnaslov stoji

popis enciklopedijskih izdanja, točnije 20 enciklopedija na kojima je profesor surađivao.

U drugoj cjelini unutar ovog podnaslova nalaze se 2. Rasprave i članci koje obuhvaćaju 10 naslova. U prvom naslovu, Znanstvene rasprave u zbornicima, objavljen je popis od 77 radova. U drugom, Znanstveno-popularne i stručne rasprave u zbornicima, stoji popis od 28 radova. U trećem, Znanstvene rasprave i članci u časopisima, obuhvaćeno je 155 naslova. U okviru četvrtoga naslova, Znanstveno-popularni i stručni članci u časopisima i listovima, nalazi se popis od 553 bibliografske jedinice. U petom naslovu, Recenzije, prikazi, osvrti, prikazana su 142 naslova, a u šestom 125 Informativnih članaka. Sedmi naslov, Polemike, ima 97 naslova, dok osmi, Bibliografski radovi, sadrži popis sedam radova. U devetom naslovu, Sažetci, diskusije, popis je od 44 rada. Deseti naslov, Novinski članci, obuhvaća 448 objavljenih novinskih članaka od kojih je veći broj tiskan u Zagrebu i to u novinskim kućama: Vjesnik, Narod, MI – list mladih, Fokus, Školske novine, Hrvatska domovina, Glas koncila, Večernji list, Glas HDZ, Hrvatsko slovo, Danas, Panorama, Hrvatski domobran, Glasnik Hrvatskog demokratskog saveza, Hrvatski internacionalni tjednik, Hrvatski obzor, Javnost, Globus, Politički zatvorenik. Zatim su tu i naslovi objavljeni u Glasu Slavonije Osijek, Spremnost u Sydneyu, Slobodna Dal-

macija Split, Novi list Rijeka, Prosvetni pregled Beograd, Karlovački tjednik Karlovac, Varaždinski glasnik Varaždin, Novi tjednik Rijeka, Republika Skopje, Zvonik Subotica i Katolicke noviny Bratislava.

Treća cjelina, Radio i TV emisije, sastoji se od popisa 38 emisija Školskoga radija Radio Zagreba, 83 emisije posvećene obiteljskom odgoju i roditeljskoj pedagoškoj kulturi Radio Marije, 44 ostale radio emisije i 17 televizijskih emisija.

U dijelu monografije pod naslovom Radovi o Anti Vukasoviću nalaze se tri naslova: 1. Biografsko-bibliografski radovi koji obuhvaćaju popis 67 knjiga, članaka te natuknica u enciklopedijama i leksikonima kao i podatke u drugim publikacijama. U naslovu Ostali radovi o A. Vukasoviću obuhvaćen je popis od 317 tekstova. Treći naslov, Recenzije i prikazi Vukasovićevih djela, obuhvaća 174 objavljenih rada.

Zatim slijedi naslov Slovo zahvalnosti u kojem se slavljenu zahvaljuje svima koji su surađivali na ovoj monografiji, kao i Sažetci na hrvatskom, engleskom, njemačkom, ruskom i slovačkom jeziku.

Na kraju monografije nalazi se Kazalo imena koje obuhvaća abecednim redom 429 osoba koje se spominju u ovoj monografiji.

Dr. sc. Mirko Lukaš, viši asistent
Filozofski fakultet, Osijek